

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ การที่ทรัพยากรบุคคลของชาติจะมีคุณลักษณะที่เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้น จะต้องถูกปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 0 - 6 ปี เพราะเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการที่จะพัฒนาทางด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ โดยในวัยเด็กจะเป็นวัยที่จะต้องผ่านประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตที่มีอิทธิพลต่อการสร้างพื้นฐานความพร้อมสำหรับการพัฒนาขั้นต่อไป รัฐบาลจึงได้มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นจึงควรที่จะสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้โดยการค้นพบ และหาประสบการณ์ได้ด้วยตนเอง มีการสังเกตจากของจริง ใช้สื่อการเรียนการสอนให้เด็กได้จับ สัมผัส และปฏิบัติด้วยตนเองนั้น จะทำให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านและเป็นการกระตุ้นเซลล์สมองโดยผ่านสัมผัสทั้ง 5 ซึ่ง ได้แก่ หู ตา คอ จมูก ปาก สัมผัสได้อย่างดี (บุญเพ็ญ ภักดีจิต. 2539 : 1)

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดทั้งชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ยังรวมถึงเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 12 - 13) ได้กำหนดวิสัยทัศน์การศึกษาไทยไว้ว่า สังคมไทยจะเป็นสังคมที่พึงปรารถนาได้นั้น คุณภาพคนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด กระบวนการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้น ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังนั้น การศึกษาไทยที่พึงประสงค์จะเป็นการจัดกระบวนการศึกษาที่มีเป้าหมายหลักโดยมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม ให้คนไทยมีคุณลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และ สังคม มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วย

ตนเอง และรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มุ่งระดมสรรพกำลังทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กรุงเทพมหานครได้มีการจัดดำเนินการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ในปี พ.ศ. 2546 มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ 44 เขต จำนวน 233 ศูนย์ เด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 2 - 6 ปี ประมาณ 18,382 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 892 คน (สำนักพัฒนาชุมชน. 2545 : 1) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อจัดให้มีการบริการสังคมในการแบ่งเบาภาระครอบครัว โดยมุ่งพัฒนาเด็กเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสในสังคมได้พัฒนาความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียน ด้วยหลักวิถีจิตวิทยาเด็กเล็ก โดยมีแนวคิดในการดำเนินงาน คือ การให้บริการสังคมในลักษณะของการบริการรายวัน (Day Care Service) และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (สำนักพัฒนาชุมชน. 2544 : 1)

ในปี 2547 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น 5 ศูนย์ ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนบดินทรเดชา 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนจันทราสุข 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนลาดพร้าว 91 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนหมู่บ้านพลับพลา โดยมีครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งสิ้น 44 คน และจำนวนเด็กทั้งหมด 557 คน และจำนวนผู้ปกครอง 550 คน (สำนักงานเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. 2547) และในปี 2548 มีจำนวนครูพี่เลี้ยง 44 คน จำนวนเด็กทั้งหมด 563 คน และจำนวนผู้ปกครอง 550 คน (สำนักงานเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. 2548)

ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ได้ทวีขึ้นเป็นลำดับอันเป็นผลเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ ที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีภาระในการประกอบอาชีพการงานมากขึ้น และความสามารถในการจัดส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนลดลง ประกอบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนได้มีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมีความไว้วางใจมากขึ้น แนวโน้มของการเติบโตของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน จึงสูงขึ้นโดยลำดับ ในการบริหารการจัดการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเป็นจำนวนมากควรจะต้องพัฒนาคุณภาพและบริการอีกหลายด้าน โดยเฉพาะด้านกายภาพ ด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอุปกรณ์การเรียนรู้อันสื่อช่วยการสอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขในอนาคต (สำนักพัฒนาชุมชน. 2545 : 1)

ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้ จึงมุ่งสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มาใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อม และการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง และสร้างความศรัทธาให้แก่ผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้ามารับการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนที่ต่างกัน มีความเห็นต่อการเรียนการสอนต่างกัน
2. ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความเห็นต่อการเรียนการสอนต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 5 ศูนย์ ได้แก่

- (1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนจันทราสุข
- (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนบดินทรเดชา
- (3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
- (4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนลาดพร้าว 91
- (5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนหมู่บ้านพลับพลา

1.2 ระดับชั้นของนักเรียน

- (1) เตรียมอนุบาล
- (2) อนุบาล 1
- (3) อนุบาล 2

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ต่อการเรียนการสอน ได้แก่

- 2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านบุคลากรอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก (ครูพี่เลี้ยง)

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

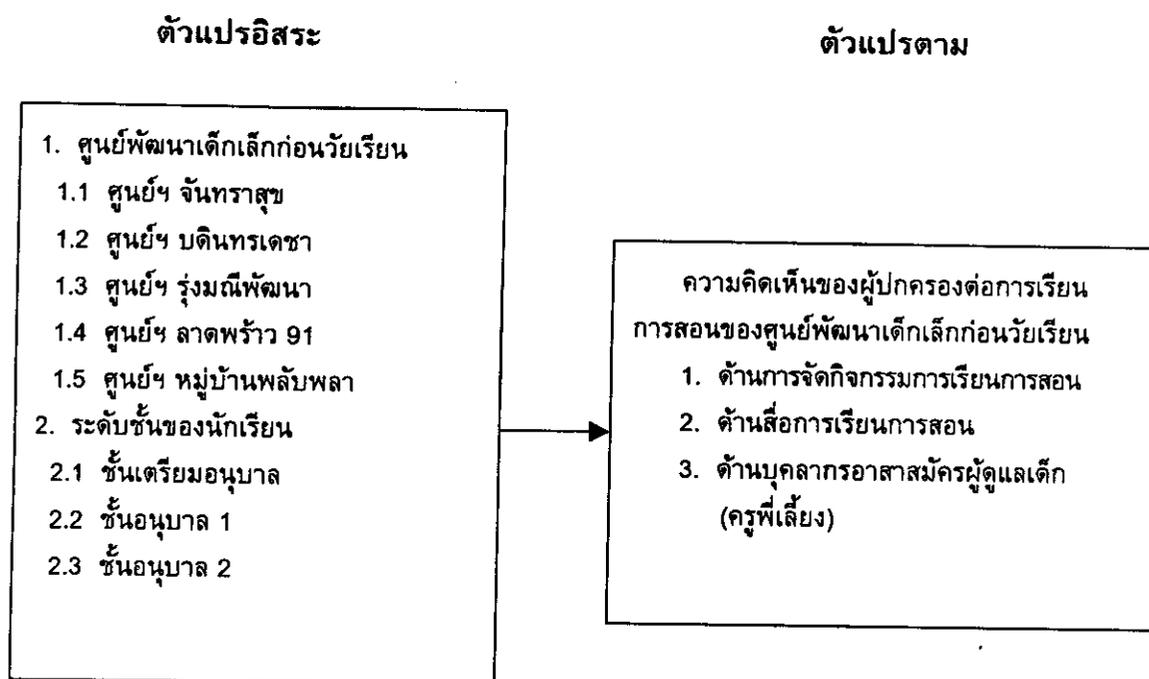
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวน 5 ศูนย์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนบดินทรเดชา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนลาดพร้าว 91 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนจันทราสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ชุมชนหมู่บ้านพลับพลาทั้งสิ้น 550 คน (สำนักงานเขตวังทองหลาง. 2548)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ศูนย์ จำนวน 226 คน ดำเนินการจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2536 : 117)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ข้อคิด หรือ การลงความเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของบุคลากรอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก (ครูพี่เลี้ยง) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กปฐมวัยที่มีอายุประมาณ 3 ขวบ ถึง อายุ 6 ขวบ เป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล อายุประมาณ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบครึ่ง และชั้นอนุบาล 1 อายุประมาณ 3 ขวบครึ่ง ถึง 4 ขวบครึ่ง และชั้นอนุบาล 2 อายุประมาณ 4 ขวบครึ่งขึ้นไป ประจำปี 2548 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ญาติ หรือผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิด หรือผู้ที่บิดา มารดา ได้เชื่อใจ หรือวางใจ ซึ่งจะมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก

การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ได้ปฏิบัติหรือจัดให้การศึกษาแก่เด็กในศูนย์ฯ โดยเกี่ยวข้องกับ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการศึกษา และด้านบุคลากรอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก โดยผ่านการเล่น โดยประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมสร้างสรรค์ เกมการศึกษา กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมดังกล่าว

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางเพื่อนำไปสู่ความรู้ไปสู่ผู้เรียน ทำให้เด็กสามารถเข้าใจถึงเรื่องที่จะเรียนได้

บุคลากรอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก หมายถึง อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ที่ทำหน้าที่สอนและทำหน้าที่ต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน หมายถึง สถานศึกษา โดยทางกรุงเทพมหานครจัดตั้งมีขึ้นในชุมชนต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา

เขตวังทองหลาง หมายถึง พื้นที่ในกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 19,205 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การปกครอง 1 แขวง คือ แขวงวังทองหลาง โดยพื้นที่ติดกับ เขตลาดพร้าว เขตบางกะปิ และเขตห้วยขวาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านบุคลากรอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง และในเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและมีการพัฒนาที่ครบถ้วนตามช่วงอายุของเด็ก
3. เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองได้ดียิ่งขึ้น ในเรื่องการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนต่อไป